

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Nimeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiuni.

Chestia națională
în Austria.

Chestiunea naționalităților din Austria a consumat, în cursul celor din urmă patruzeci de ani, o mulțime de ministere și de individualități politice. Astfel nici simulacul de demisie a cabinetului Badeni nu a prea surprins pe cei ce sînt în curentul mișcărilor politice din imperiul „improbabilităților“, cum poreclise odată un bărbat de stat austriac, imperiul habsburgic.

Abia mai este țeară în Europa, unde oamenii de stat se poată fi atât de repede ușați ca în Austria. Profund conservatoare și extrem de timidă, politica oficială austriacă n'a prea știut nici-odată ce vrea. În timpul contelui Taaffe și a lui Windisch-Graetz, întocmai ca acum în era contelui Badeni, politica austriacă internă este caracterizată prin o totală lipsă de sistem. Ea se compunea din expediente și se menținea cu chiu cu vai de azi pe mâine.

Cabinetul Windisch-Graetz se sprijinea pe o majoritate parlamentară ce se alcătua din liberali, din conservatori, clericali și feudali, și din Poloni. Liberalii erau de naționalitate germană și reprezentau, în chestiunea naționalităților, principiul centralizației și al hegemoniei artificiale germane; conservatorii erau federaliști pe baze istorice, și animați de ideea egalității drepturilor naționale a popoarelor din imperiu; liberalii apăsau li bertatea învățămîntului, sau căutau cel puțin să-l ferească de influențele catolicismului, sau mai bine zis ale ultramontanismului; conservatorii clericali și feudali, cereau și cer stabilirea unui control direct al clerului catolic asupra întregii instrucțiuni publice. Putea să se afirme timp îndelungat un cabinet, ce trebuia să se razime pe o majoritate atât de subredă în elementele ei constitutive?

După căderea cabinetului Windisch-Graetz urmă Badeni. Până aci contele Badeni fusese guvernator al Galiei, unde își făcuse o foarte problematică reputație, în urma atitudinii sale față cu nenorociții Ruteni, cari locuiesc pe acel teritor al șleahței poloneze.

Sistemul pe care-l folosea contele Badeni în Galia, li reportă semnificativul epitet de „mână de fier“ — ceea-ce în Austria, și mai ales într-o chestie națională, înseamnă un absolutism mai mult sau mai puțin deghizat de aparențe constituționale. Această reputație de străjnicie, de care se bucura contele Badeni, făcuse pe multă lume politică se creadă, că politica Vienei are

să devie virilă de astă-dată, și că cercurile politice hotărîtoare au se părăsesc odată atitudinea lor de struț, și au se caute a regula, *post tot discrimina rerum*, chestiunea naționalităților, cel puțin în Austria deocamdată.

Dar' timpul trecea, situațiile se încurcau și se descurca, însă politica oficială vieneză, rămânea aceeași: lipsită de ori-ce idee potrivită realității stărilor de lucruri, și lipsită de ori-ce energie.

Reforma electorală pe care contele Badeni o trecu prin camere și o făcu lege, înmulțea cu 72 numărul deputaților din camera Austriei.

Alegerile făcute pe baza legii electorale astfel reformate, schimbă întru câțva raporturile partidelor. Liberalii germani, cari odinioară erau un partid mare și puternic, au eșit considerabil slăbiți din ultimele alegeri. Nici schimbarea etichetei lor învechite și discreditate din partid *liberal* în partid *progresist* n'a putut împiedeca sguduirea acestui partid, pe care Plener sen., Herbst, Unger, Giskra ș. a. îl prefăcuseră într-o cetăție a hegemoniei germane, cetăție ce părea mai înainte inexpugnabilă. Pe de altă parte clericali, creștinii-sociali și Cehii tineri au eșit întăriți.

Contele Badeni nu a ținut de astă-dată să „conducă el“ alegerile. Ele s'au făcut în condiții de libertate. Numai în Galia ele s'au săvîrșit și de astă-dată după tradiția poloneză-maghiară: cu bătăi, vîrsări de sânge, arestări ilegale, cu corupțiuni și ticăloșii de toate gradele și de toate nuanțele.

Firește, că în asemenea condițiuni guvernul austriac nu avea o majoritate parlamentară, pentru-că nu 'și-o „făcuse“ dinainte. El trebuia să 'și-o alcătuească abia după constituirea camerei și după împregiurări. Dar' el voia ca în această majoritate să fie neapărat și partidul Cehilor, de oare-ce contele Badeni părea a fi dispus să le facă acestora oare-care concesiuni naționaliste.

În afară de Cehi, majoritatea mai cuprindea pe Polonezi și avea să cuprindă și pe marii proprietari germani cari țin la actuala constituție.

Concesiunea pe care o făcu contele Badeni Cehilor în forma unei ordonanțe, care pune limba cehă pe o treaptă de egalitate cu cea germană în administrațiunea Boemiei, era negreșit o concesiune de valoare, dar' în același timp ea a nemulțumit pe Germani, și astfel partidul constituțional al marilor proprietari germani, (*verfassungstreuer Grossgrundbesitz*), făcea dificultăți de a intra într-o majoritate docilă contelui Badeni. De aci simulacul de demisie al guvernului austriac.

Însă un autograf împărețesc, publicat în Monitorul Oficial, asigură pe contele Badeni de nestrămănută încredere a împăratului Francisc Iosif, și îi cere a nu se lăsa influențat de fluctuațiile partidelor. Acest cuvînt de ordin împărețesc are efectul dorit; partidul constituțional al marilor proprietari germani cedă și intră cu arme și bagaj în tabăra guvernului.

Înjghebată în asemenea condițiuni, majoritatea pe care trebuie să se razime contele Badeni apare compusă din elemente atât de eterogene și disparate, încât dintr-o zi într'alta ea se poate surpa și poate sdrucești situațiunea parlamentară a guvernului.

Vorba e însă, că dinamica parlamentară nu este în Austria decât o paradă, fără vr'o importanță hotărîtoare pentru echilibrul politic al guvernului.

Rămâne însă să vedem, dacă menținerea contelui Badeni în fruntea guvernului va însemna, în chestia naționalităților, mai mult decât acordarea cător-va crâmpeie de concesiuni naționaliste pe seama Cehilor și decât reînnoirea pactului austro-ungar.

Mai ales acum, când războiul general pare că ar pute izbucni în fiecare moment, naționalitățile din Austro-Ungaria vor fi așteptând mai mult decât crâmpeie de concesiuni, vor fi așteptând recunoașterea deplină și leală a *drepturilor lor* de existență și dezvoltare națională.

Politica oficială austriacă va înțelege ea, măcar acum, imperioasa necesitate de a se conforma acestor așteptări ale popoarelor sale? Ne îndoiim.

Regulus.

Sibiu, 29 Aprilie n.

„Episcopii nostri și bugetul statului“. În sfîrșit scrie și „Unirea“ ceva referitor la cazul cu votarea din casa magnaților, care a făcut o impresiune așa de penibilă asupra Românilor. Sub titlul de mai sus „Unirea“ încearcă în nrol seu de Paști, ca să explice mai favorabil votul episcopilor nostri gr-catolici, cari punându-se votul de încredere, au votat pentru guvern. „Unirea“ declară dela început că nu e *autorizată* „a apăra ținută episcopatului nostru în chestiunea votării bugetului“, — cu toate acestea credem că ea este totuși competentă în chestiune, și de aceea ținem să luăm notă de răspunsul, calm și sedat, ce ni-l dă. Durere numai, că acest răspuns nu e mai mîngăitor pentru noi, decât răspunsul-tăcere de mai înainte.

„Unirea“ zice, că în general și episcopii catolici au primit bugetul: „cu atât mai virtuos au trebuit să o facă aceasta episcopii nostri, dintre cari cei dela Gherla și Lugoj își au dotațiunea din acel buget“. — Noi nu ne ocupăm aici de Episcopul Gherlei. Cu il-

Sa știm deja cum stăm. Tocmai de aceea ne doare când vedem în cauze politice, și alți episcopi de ai nostri alături cu episcopul Gherlei.

În cazul acesta, precum în general, e departe de noi tendința de a suspiciiona sentimentele bune românești ale episcopilor nostri buni; dar' am constatat nu lucru surprinzător și trist, care a făcut foarte rea impresiune, și am dori ca să nu ni-se mai dea ansă a constata astfel de lucruri. Răspunsul „Unirei“ n'a reușit să schimbe impresiunea rea, ci poate 'i-a adaus numai o notă nouă. Din acest răspuns cam reiese, că episcopii greco-catolici au fost seduși puțin de episcopii romano-catolici.

„Unirea“ scrie: „În ședința a doua dela 9 Aprilie, s'a continuat dezbaterea bugetului în special, și la urmă s'a pus la vot așa numita *apropriație*, că anume casa magnaților însărcinează guvernul actual cu executarea bugetului ori ba?“

La această *ședință episcopii de ritul latin n'au luat parte și nici nu au avisat pe episcopii nostri, că ei nu se duc la aceea. Ai nostri episcopi însă n'au putut lipsi și iată pentru ce.*

Conferința episcopescă, fiind arhiepiscopul dela Calocsa cam bolnav, a însărcinat pe Mitropolitul nostru, să facă protestul obișnuit de mulți ani în contra înfrîngerii venetelor fondului catolic al universității din Budapesta în bugetul statului. Fiind că Mitropolitul nostru avea să se achiteze de acest obligament, a trebuit să participe și la ședința din 9 Aprilie, ear' episcopii nostri dela Gherla și Lugoj vor fi crezut că nu este cuviincios, să se deslipească de Mitropolitul lor și să-l lase singur, și astfel au mers și ei la ședință, și în această privință credem, că ori-cine le va da dreptate.

Venind în aceeași ședință la vot chestiunea *apropriației*, contele Dessewffy Aurel, care totdeauna a apărut politica partidului național maghiar, a prezentat un proiect de rezoluțiune, prin care se propunea, ca *apropriația să nu se voteze și astfel să se dea vot de neîncredere guvernului actual*. Primirea acestui proiect de rezoluțiune învolva așadar în același timp un vot de încredere pentru partidul național al lui Apponyi. (Red. „Tribunei“).

Încolo „Unirea“ zice, că dacă ar fi votat pentru propunerea lui Dessewffy, episcopii nostri „s'ar fi identificat“ cu partidul apponyist, „care nici într-o privință nu s'a arătat a fi pentru noi mai bun decât guvernul actual“.

Pe lângă aceea episcopii 'și-ar fi stricat sieși și interesele bisericești, pentru-că 'și-ar fi atras urgia guvernului“.

„Astfel stînd lucrul întrebăm — scrie „Unirea“ — că dacă episcopatul latin atât de puternic nu a culesat să ia poziție pentru propunerea lui Dessewffy și poate și din cauza aceasta a absentat dela ședință, pentru-ce se așteaptă aceasta dela episcopii nostri, cari și altcum au destule greutăți și necasuri?“

Noi știm, că episcopii nostri au multe greutăți cu guvernul, și că relațiuni înordate există între unii dintre ei și guvern. Nu admitem însă principial stabilit de „Unirea“, că dacă episcopii își au dotațiunea din „bugetul statului“ trebuie să voteze ori-ce *guvernului*, care nu e *statul*.

Noi nu admitem, că în cazul de față votarea de neîncredere guvernului ar fi fost „în același timp“ un vot de încredere partidului apponyist, cu atât mai puțin o identificare cu acesta. În cele din urmă trebuie să constatăm, că rolul și ținuta de acum a episcopatului catolic, care s'a retras, lăsînd în strîmtoare pe episcopii greco-catolici, nu are alt rezultat decât să facă și mai odioase în ochii nostri acele conferențe episcopicești, urgiate și pîn' acum, la cari episcopii gr-catolici participă consecutiv spre dauna vazei lor și a bisericii românești, ce reprezintă.

Situația externă. Se așteaptă cu mare interes răspunsul, ce-l va da baronul Bădily la interpelarea lui Apponyi, pe care am anunțat-o ieri. În clubul partidului seu contele Apponyi a ținut o vorbire lungă despre însemnătatea ce ar avea o alianță monarhiei noastre cu Rusia.

Sașii și curțile cu jurați. Zilele acestea comitetul central al Sașilor a ținut aici în Sibiu o conferență, la care au luat parte reprezentanții tuturor cercurilor.

Dintre conclusele acestei conferențe se remarcă enunțările, ce le-au făcut în contra proiectului de lege despre curțile cu jurați. Sașii condamnă mai ales partea, prin care se dă guvernului puterea discreționară de a suspenda curtea cu jurați, și cea care pretinde cunoștința limbei maghiare, ca absolută condiție, spre a fi cineva jurat. Textul acestor enunțări încă nu s'a publicat.

Parlamentul maghiar.

Ședința din 28 Aprilie n.

Dieta maghiară 'și-a început de nou activitatea. Ieri a ținut prima ședință după feriele Paștilor.

Președintele provoacă comisiunea aleasă pentru revizuirea legii de incompatibilitate ca să se constituie și să anunțe casei constituirea.

Se decide ca mîne dieta se țină numai ședință formală, ear' prima ședință meritrică după vacanțe se va ține Sămbătă, când se vor pune în discuție următoarele obiecte: Proiectul de lege despre regularea socoților de stat.

Proiectul de lege despre contractul comercial cu Bulgaria.
Diferite petițiuni.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Un glas iubit.

Din sbuciumarea asta necurmată

Un glas iubit mă chiamă blînd pe nume;
De-abia-l mai recunosc, — și altă-dată
El era tot norocul meu pe lume.

Din călăt depărtare nu străbate,

Pe când eu mă cufund mereu în vreme!...
Tot mai încet și'n veci tot mai departe
Iubitul glas încearcă să mă cheme.

Și eu mă perd... O, blînda născire,
Imagină de-a pururi adorată,
Nu te curma, cu dulcea amintire
A'tregului noroc de altă-dată!

Rosmarin.

REPRIVIRE.

— Din „Paradoxe sociologice“ —

de

Max Nordau.

(Urmare).

Dar' ei 'și-au eșit din ei 'și-au alergat întru căutarea a ceva îndepărtat. Ei 'și-au luat osteneala de a-și închipui dureri străine.

Așezați, ca oamenii bogați, la masa festinului, ei s'au întrebat ce trebuie să simtă Lazar la poartă; și jucându-se cu piese de aur, ei 'și-au închipuit ce s'ar întempla dacă n'ar avea un gologan pentru a cumpăra pîne copiilor lor.

Nu e aceasta bine, nu e aceasta desinteresat?

Ideea solidarității poate de altminterlea să fi jucat și ea oare-care rol aci. Cel dintâi care s'a preocupat de bolnavi și de săraci poate să fi fost în chip inconștient determinat de următorul raționament: „E cu puțință ca și eu să devin într-o zi sărac și bolnav și atunci spitalul sau muntele-de-pietate va fi o binefacere și pentru mine.“

Dar' nici un om n'a putut gândi, — cel puțin în Europa, unde se crede puțin în

metempsichosă, — că el ar putea de asemenea veni un cățeluș ori un cal; și s'au asfințat cu toate aceste societăți protectoare de animale și de refugiu pentru câinii fără stăpîni, și s'a aruncat mantia regală a simpatiei umane până și asupra ființei lipsite de rațiune.

Această lărgime de inimă, a căreia preocupare se întinde până la suferințele animalelor, o onorez de asemenea în mișcarea vivisectionistă. Îndivizii dela care aceasta emană sînt într'adevăr, din punctul de vedere intelectual, niște idioți incurabili, acūsând o atât de completă incapacitate de pricepere și de judecată, încât ar trebui să li-se ridice dreptul de a-și spune cuvîntul în afacerile statului și comunei și chiar de a dispune de propria lor avere. Dar' în ce privește sentimentul, nimic nu li-se poate obiecta. Ei au o inimă pentru suferințele, pe care le vîd sau 'și-le pot reprezenta. Ei lucrează în virtutea unei simpatii desinteresate deși imbecile.

Astfel, noi sîntem încungiujați din toate părțile de manifestări sublime și atingătoare ale virtuților umane. Astfel, totul ne vorbește de marile și nobilele calități ale omului: fiecare invențiune — de inteligență; fiecare zădărnici și de dexteritatea-i manuală; fiecare știință — de facultatea sa de observare pacientă și de dorul seu serios de adevăr; fiecare fapt al istoriei și al civiliza-

țiunii — de bunătatea sa desinteresată de inimă și de privirile sale afectuoase pentru semenul seu.

Nenumărate sînt spiritele puternice și sufletele profunde, care au trăit înainte de noi și trăesc în același timp cu noi; și întregul cuprins al existenței noastre, lumea noastră de idei și de sentimente, ca și zilnicul nostru bun-traiu, se compune din fructele muncii lor.

Dar' avocatul diavolului nu s'ă dă nici-odată învins. El opri aci desfășurarea entusiasmului meu pentru umanitate, făcîndu-mi cu un rinjet această remarcă incidentă: „Foarte adevărat. Au fost totdeauna spirite mari și poate că vor fi totdeauna; dar' nu formează ele o rară excepțiune? Majoritatea ordinară este oare mai puțin mizerabilă și joasă? Cei dintâi nu sînt ei totdeauna persecutați și urîți de cei din urmă? Ioan Huss, Arnaud de Brescia nu erau fiecare decât o unitate; populația care încungiuja rugul lor și 'i a vîzut frîgîndu se, cu o oare-care liniște și veselie, se socotea cu miile. Galilei era *unul*; cardinalii cari 'l-au constrîns să se retrageze, amenințîndu-l cu tortura, erau cu duzinile. Ție evoluția umanității 'și-se înfățișează ca un neîntrerupt mers înainte, pe o linie largă și în mase profunde. Acesta e un tablou. Eu vîd un altul: acela al unei serii de înblînzitori, cari ar voi să domesticească o bestie lașă și feroce; bestia reutăcioasă se gîndește

n numai cum să-și sfășie înblînzitorul și nu e ținută pe loc decât de bicul și de pistolul acestuia și de propria sa stupiditate și abjecțiune. Inutil a mai adăuga, că bestia e umanitatea și înblînzitorii sînt spiritele mari.“

Acest discurs al vocii mele interne a deșteptat un moment toate senzațiile de neplăcere, pe care le adusesem dela serata mea.

Eram aproape să dau dreptate avocatului diavolului.

Dar' microscopul era tot la locul lui, augustele nume străluciau încă pe scoarța cărților; — nu, hotărît lucru, el n'avea dreptate!

E o abilitate oratorică de a împărți umanitatea într-o mare turmă și câțiva păstori. Este fals de a reprezenta spiritele de elită ca unica forță motrice și mulțimea ca eternul obstacol.

Această eroare am împărțit-o și eu mult timp, o mărturisesc. Eram de părerea, că s'ar putea da înderăt întreaga umanitate de rasă albă la nivelul evului mediu, dacă s'ar tăia capul la zece mii de contemporani bine aleși, singurii purtători reali ai civilizației noastre.

Nu mai cred aceasta.

(Va urma).

Contele Apponyi adresează prim-ministrului Bánffy o interpelare de următorul cuprins: Ce crede dînsul (adece Bánffy), care nu ar fi sosit timpul ca marile puteri europene se întrevină și se pună capăt războiului turco-grec? Contele Apponyi accentuează apoi însemnătatea politică a vizitei Monarchului nostru la Petersburg, salutată cu bucurie întărirea relațiilor de prietenie între Monarchie și Rusia, dar voeste se vadă exchisă din prietenia aceasta posibilitatea unei politici de împărțire. „Noi — zice contele — nu avem în Balcani ambițiuni, ci numai interese pe care avem să le apărăm“.

Interpelantul întreabă pe ministrul preșident al Ungariei de se află aplicat a orienta casa asupra rezultatului călătoriei Monarchului la Petersburg?

Interpelațiunea se predă prim-ministrului Bánffy, care va răspunde imediat cum va primi răspunsul dela — Goluchowsky.

De prin Bihor.

Res Bichorienses.

III.

Oradea-mare, în Aprilie 1897.

Un articol distrus. — Bétrăni. — Bihorem cu nu ve înțeleg! — Curent nou. (Urmare și fine)

La Margita preșidentul clubului 48-ist e cum știu eu un avocat român. La Beiuș e tot avocat român preșidentul clubului liberal. Mă interesează să știu, că d-nii preșidenți, vrednici de a conduce un partid politic, câte ziare abonează. Înțeleg ziare ungurești, de cele românești nu mai poate fi vorba, precum e evident din firea lucrului. La Beiuș cred că e un Român și preșidentul casinei maghiare, deși există și o casină română în loc.

Se accentuează atât de des, că aici raporturile dintre Români și Unguri n'au fost nici când încordate, că a fost frățietate între Români și Unguri.

Da, da, știu zicala asta. Ea a rămas ca o amintire a vremurilor dinainte de 48. Nu mai încap deoiață, că asta e întocmai curat și adevărat așa și azi. Dar să mai spun încă și acum, că a fost odată ca-n povești o singură casină în Beiuș, unde umbrau și Români și Unguri și unde se abonau și foi române și maghiare, sigur că amăsurat principii de partid. Dar nu știu cum, când o foaie de o limbă era în mână o altă foaie de cealaltă limbă trebuia să fie sub picioare și când a fost la urmă casina comună s'a spart. A fost urmarea frățietății celor două popoare, cari numai pot unul de dragul celuilalt.

Spunând, că avem Români cari privesc bine în jur înainte de a saluta românește, n'am spus nimic nou.

E o petrecere. Sînt Români mulți. Un Român fruntaș a cărui voce sonoră rezună în adunări populare cu atîta putere de a te convinge, rezună azi veselă și din ale ei valuri se desprinde tot mai clar un — *Heretický újgyűlés*; dar se nu mistific lucrurile, trebuie să zic doară, că: „Végig mentem az ormódi temetőn.“ Și nu prea sînt Unguri de față, căci sînt, stau cu mult mai pe jos decât se poată inspira lipsa de curagiu Românului fruntaș.

Oameni lași, voi știți bine că aș pute încă să urmez cu cartea neagră a păcatelor voastre.

Dar ași putea eu oare, sau ar putea ori-cine altul se v'aducă la calea adevărului? Voi nu v'faceți multă bătaie de cap din cele ce vi-se spun, chiar și când le auziți. Voi nu vreți să le înțelegeți în îndărătnicia voastră. Vedeți, eu aș vrea din toată inima să pot înțelege faptele voastre, și rostul gândurilor voastre, dar f'mi e peste putință.

Din chaotică zăpăceală se ridică acei câți-va, cari stau mai presus de păturile bihorene și se concentrează tot mai mult într-un curent pentru de a pune în lucrare un șir de acțiuni întru ridicarea poporului român și întru înălțarea stării lui. Sînt vesel putînd să-mi permit indiscreția de a spune că se vorbește cu toată serioșitatea despre înființarea unei bănci românești și că se gîndesc ai noștri asupra înființării unei casine. Vor urma și celelalte.

Într-o corespondență din *Tribuna* „Corbul de pe Crișul negru“ se plîngea că se da numai alarm și nu e cine să răspundă dintre cei competenți. În cele de mai înainte cred că voi fi putut să-i fac o mîngăiere dlui „Corbul“. Și când Corbul va ști că lucrurile acestea s'au fost pornite deja între bétrăni înainte de frământările noastre, d-sa se va bucura împreună cu mine de curentul tiner pornit între bétrăni. Sînt bétrăni de ani numai, au și de inimă.

Poate nici de ani așa mulți.

S'a pornit pe urma căsărdușului atîta sgomot și ne facem iluzie că în urma lui e să se cristalizeze tot mai mult un curent mai verde. Așa să fie, fie ca o lucrare intensivă să producă acest curent. Din partea noastră noi tinerii vom fi veseli de a ne fi trezit și noi pentru o lucrare în sfera noastră de competență și ne vom bucura dacă din frământările noastre vor crește și valorile mișcării bétrănilor, dacă ei se vor simți îndemnați pentru o lucrare și mai intensivă și nu vor rămănea numai la ideea băncii și casinei. Noi ne vom bucura de a fi fost în aceasta privință, punctul acela de mișcare mult mai slab ca boaba spumei pe urma căreia se desface roșii luminoase de lumi din sure vâi de chaos și încolo ne vom sili și noi să fim la postul nostru.

Lucian Boles.

Dela Paști.

— Rapoarte particulare. —

Budapesta, 28 Aprilie n.

Paștile la noi au trecut fără nici un aspect de sărbătoare. Într-adevăr e foarte trist lucru, că pentru atîta tineri și familii ce locuiesc aci nu există o biserică românească, unde întruniți cu toții să ne putem ridica inimile spre cer, să ne ținem cu sfințenie sărbătorile și să auzim gloriificarea lui Dumnezeu în limba noastră maternă. O însuflețire și bucurie atât de mare ne-a cuprins, când în biserică grecească de aci am auzit întonând un „Christos a înviat!“ și în dulcea noastră limbă românească! Cei competenți, mai marii noștri bisericiești, ar face un lucru, pe cât de românesc, pe atât de creștinesc, dacă s'ar gândi odată să intervină pentru ridicarea unei biserici românești pe seama credincioșilor de aci.

Grecii mult mai puțini la număr și totuși au biserică lor. Era așa înălțător, să vezi evlavia lor și ruga lor ferbinte pentru izbănda fraților îndepărtați, cari oboșiți și plini de răni au sărbătorit ziua învierii pe câmpul de război. Corul lor melodios și dulce e o strălucită dovadă, că fiecele eline au moștenit întreg și nealterat simțul pentru mărș și frumos dela strămoșii lor. Când ne vom pute mîngăia și noi cu așa ceva?... Romeo.

Făgăraș, 28 Aprilie n.

Sărbătorile Învierii le-am petrecut bine. Corul vocal al societății „Progresul“ a cântat sub conducerea dirigentului Heller, liturgia compusă de T. Popoviciu și anume prima zi în biserică gr. or., a doua zi în biserică gr-cat., unde fiind acustica mai bună, cântările au reușit mai bine.

Marți seara, în 27 Aprilie, a treia zi de Paști societatea „Progresul“ a dat în sala hotelului „Paris“ o serată literară cu următorul program:

1. „Imnul Paștilor“ compoziția dlui prof. T. Popoviciu, execut. de corul societății.
2. „Somnambulismul“, disertațiune de dl Victor Negrea.
3. „Ideal“, poezie de G. Coșbuc, declamată de d-șoara Elena Ganea.
4. „Porumbița“ (Paloma), solo cântat de d-șoara Iulia Toșea cu acompaniament de viole.
5. „Herșcu Boccegiul“, canțonetă de V. Alexandri, predată de dl Traian Herseni.
6. „Ochi albaștri“, cântat de basistul domnul C. Grama.

Întreaga programă a fost bine executată. Armonioasă cântare „Imnul Paștilor“, ne-a mîngăiat și cu adevărat ne-a înveselit. Producțiunile au durat până după 10 ore.

După aceea s'a început dansul, care a durat până în zori. Făgărașanul.

REVISTA PRESEI.

Presa română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 85) vorbește despre călătoria Monarchului la Petersburg, al cărei scop ar fi: „ca în viitor să nu mai fie permis a turbura liniștea în Orient în contra voinței Rusiei și Austro-Ungariei, a acestor două puteri direct interesate“, — după cum crede *N. F. Presse*. Face apoi următoarele observări:

„Planul în sine ar fi frumos ticluit. Austro-Ungaria și Rusia, braț la braț, ar avea într-adevăr cea mai mare influență asupra mersului lucrurilor în Orient, numai de nu ar fi atât de divergente interesele, ce le au aceste două puteri. De altă parte ori-cât s'ar grupa la centru cele trei împărății, ele anevoie vor pute, după părerea noastră, să delature ori-ce pericol pentru pacea europeană din Orient“.

Dreptatea (nr. 82) se ocupă asemenea cu tema „Împăratul-regele la — Petersburg“ pentru-că „această călătorie constituie în sine un eveniment politic de prima mărime“.

Chestiuni bisericiești.

Veduvia preoților.

— În atențiunea sinoadelor eparchiale. —

Omul, când se pune în serviciul cutărei dirigătorii, pe aceea are datorința să o supoarte, nu numai pentru interesele sale de existență familiară și pentru vre-un trai comod al său: ci și pentru cel-ce sau cei-ce i-au dat bucătura de pîne în gură cu încredere deplină în succes.

Când se cere această lucrare peste tot dela toți indivizii aplicați în serviciul dirigătorilor, cu atât mai vîrtos se cere dela preot care stă în serviciul obștei creștine, adică în slujba preoției; pentru-că credincioșii — în cele suflătești i-se supun cu toată încrederea; același sînt ei cu ascultare necondiționată când din gura lui scoate cuvîntul lui Dumnezeu cel vecinic.

Astfel când preotul predică cuvîntul lui Dumnezeu în urechile credincioșilor sei, se știe, că predică știința cea mai deservită, știința științelor — moralitatea.

Trist lucru! Dar poporul nostru în această privință a decăzut foarte mult, încât — pentru-ca să susținem caracterul ortodoxiei în biserică noastră străbună, avem neapărată trebuință și pe lângă aceste motive foarte plauzibile, ca să sîrim întru ajutor cu toții și cu toate forțele de cari mai dispunem, pentru-ca să apărăm vaza, vitalitatea, nimbul și existența bisericii.

În acest stadiu ne găsim astăzi!

Cine ar încerca ca se ne desmîntăscă, ar fi orb și amăgitor!

Astăzi am ajuns acolo ca pătrunși de pericol se înnoim legătura cu Dumnezeu, să ne înnoim corabia mîntuirii noastre; să cercăm după un Noe... și aflându-l s-l rugăm ca să aleagă semănta moralului și să o păstreze pentru generațiunea viitoare până va înceta acest potop înfricoșat, întru care ne aflăm acum cu toții cufundați.

Astăzi am ajuns acolo, că tot ce s'au plămădit și plămădit în creerii unui *Ariu*, *Voltaire*, *Danton* și mai recent în creerii unui *Heinrich Fröhlich*, *Mayer* etc. etc. ne compensează poporul credincios, sub firma de *nașterism*.

Mulți sînt de convingerea, că trebuie să rămănem indiferenți față de această apariție, dar e imposibil, ca să stai indiferent și cu mâinile în sîn, făcînd cu cel ce-ți căsună rîul și îți este vrăjmas de moarte.

Nazarenismul ne este vrăjmasul vîdit al bisericii și încă vrăjmasul teribil, orb, fanatic, desperat, și decăzut.

În involburarea lui crede și susține, că în forțele sale, are trîncie și viitor sigur. Față de această stare desolată și față de această sectă distrugătoare în biserică noastră, mai ales preoției, ar fi și este chemată — după-cum s'a zis mai sus — ca să desvolte o lucrare mai intensivă și mai rodnică.

Dar cum stăm, cu o parte din trînsa? Rîu! Să vedem.

Nu aflăm trebuință, ca să desfacem toate ranele; dar nici neglijența de a le acoperi toate.

Din capul locului declarăm, că preotul veduv sau trăiesc în neprihănire adică fără *semi-concubinată*, dacă li este rînduit așa, sau nevoind a se supune acestei condițiuni de abnegațiune curățescă-se din sat, dintre credincioși.

Accentuăm, că din sat, pentru-că pîcatele preotului din oraș, sînt oare-cum mai preferite și mai acoperite dinaintea publicului mare și nu străbat cu atîta înlesnire la vederea și urechile credincioșilor, ca ale celui de pe sate.

Cine nu se află și nu se învîrtește în mijlocul poporului, nu are idee și nici n'are crede, căt de critic e aceasta în timpul de acum, față de ținuta preotului. A trecut ce a fost!... (Va urma.)

CRONICĂ

Sibiu, 29 Aprilie n. 1897.

Aviz. Ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului“, convocată pe Vineri se va ține numai *Sâmbătă* la 1 Mai n. c. în localul și la ora anunțată.

Memoria lui G. Barițiu. Sîntem informați, că în ziua de *Sâmbătă*, la 5 Mai n., se va scrie un parastas pentru *George Barițiu*. Credem, că Românii sibiieni vor și să profite de acest prilej pentru a-și arăta stima ce o poartă memoriei marelui bărbat. În special „Asociațiunea“ credem, că nu va trece cu vederea această ocazie. Parastaul se va face, la dorința familiei, în biserică gr-cat. dela poarta Turnului, unde este înmormîntat Barițiu.

Paroah în Ludos (com. Sibiuului) a fost ales. la 27 Aprilie n. dl *Ilie Pop*, cleric absolut, întrunind din 277 voturi 275.

Reuniune de consum în Teiuș. Aflăm cu bucurie, că Românii din Teiuș au hotărît să înființeze o reuniune de consum. În scopul acesta Românii fruntași din Teiuș și giur sînt convocați pe 2 Mai n. (Dumineca Tomii) la o consfățuire. Dorim, ca acest plan al Românilor din Teiuș să se realizeze cît mai curînd.

Avansare în corpul diplomatic. Monarchul a denumit pe atașatul consular Dr. *Ioan Stîrcea* secretar consular.

Avansări la honvezi și gendarmerie. Cu ocaziunea avansărilor din Mai, au fost avansăți în armata honvezească următorii Români: locotenentii *Ioan Teliș* și *Nicolae Petras* la gradul de căpitani cl. II.; sublocotenentul *Feliciu Pop* la gradul de locotenent. — La gendarmerie a fost avansat sublocotenentul român *Nicolae Nistor* la gradul de locotenent.

Vice-primar al Vienei. În locul lui *Lueger*, a fost ales, cu 93 voturi din 129, primarul de mai nainte, *Iosif Strobach*. Candidatul jidano-liberalilor, Dr. *Vogler*, a primit numai 33 voturi. *Strobach* a mulțumit pentru alegere, declarînd că primește noul post.

Te-Deum pentru Dr. Lueger. Te-Deumul ținut Duminecă în Viena, la biserică votivă, din prilegiul întăririi lui *Lueger* în postul de primar, a fost sărbătorit cu multă pompă de prepositul *Marschall*. Biserica a fost cîntată de reprezentanți ai diferitelor corporațiuni și societăți și de public. Chiar și pe piața dinaintea bisericii s'a adunat o mulțime enormă de oameni, cari au făcut entusiaste ovaii lui *Lueger*, când acesta a sosit la biserică.

Socialismul între femei. În *Hod-M. Vădărlhy* socialismul a prins rădăcini atât de adînci, încît până și lucrătoarele s'au constituit într-o societate socialistă. Cu prilegiul Paștilor ele au ținut în două rînduri conciliabule la casa unor țărani socialiști, și acolo s'au constituit în toată regula, alegîndu-și președinte, comitet, 2 vicepreșidenți, casar, notar și 20 de „femei de încredere“. Ele au hotărît totodată, că nici-una din membrele societății să nu lucre pentru mai puțin de 1 fl. 20 cr. la zi. Poliția a pornit cercetare contra înfrîcărilor socialiste, pe cuvînt că adunările lor n'au fost anunțate la poliție. E de notat, că aceste femei, și peste tot soțiile socialiștilor de pe *Alföld*, se pregătesc a demonstra la 1 Mai între altele cu aceea, că vor apăre îmbrăcate cu *deschizgîre în roșu*. Deja la o petrecere ținută de cîrînd în *Hod-M. Vădărlhy* toate femeile au apărut în acest costum iacobin.

Femeile în Rusia. Cu tot absolutismul sem, Rusia încă ține încăta seama de tendințele de emancipare ale cetățenilor sale. Erită o dovadă. În toamna viitoare se va întemeia la Petersburg un institut de medicină pentru femei. Judecînd după numărul celor-ce s'au anunțat, Rușoacele simt mare atragere către cariera medicală, de oare-ce năna în 15 Martie au petiționat 850 femei. În institut pot fi primite numai femei creștine, cari n'au mai puțin de 20 ani, nici mai mult de 35. Taxa de primire e 50 ruble.

Moartea unui principe de Baden. Alături a răposat în Carlsruhe principele *Ludovic Wilhelm de Baden*, fratele mai mare al marelui principe de Baden. El s'a născut la 1829 în Carlsruhe. A fost general prusian, apoi președinte al camerei marelui principat de Baden. În 1863 s'a căsătorit cu o ducesă din Petersburg.

Furtună mare. Din *Telna*, în jurul Albei-Indii, ni-se scrie, că în ziua de Paști pe la 10 ore înainte de amiază deodată o furtună năprasnică s'a descărcat asupra comunei, deși mai nainte fusese o minunată vreme senină. Povoii ce neconțenit se vîrsea asupra comunei, a umplut valea atât de tare, încît o fată, încercîndu-se să iee de pe apă o bucată de lemn, a fost răpită de năvalnicul curs al apei, de unde n'a mai putut fi scoasă decît moartă.

Nouă țigarete. Direcția monopolului de tutun din Ungaria va pune nu peste mult la dispoziția fumătorilor nouă țigarete. Noile țigarete vor avea 9 cm. în lungime și 9 mm. în diametru, adică vor fi aproape atât de mari ca țigările portorice, și vor costa numai 1 cr. Ele nu vor fi înveluite în hîrtie, ci într-o fină foaie de tutun.

Falimente senzaționale. În *Budapesta* a falimentat firma jidovească *frații Hirsch* (prăvălie de mode); pasivele se urcă la 400,000 fl. — În *Viena* a falimentat negustorul de vinuri *Sigmund Schick*; pasivele trec peste 160,000 fl.

Moartea unui ziarist veteran. În *Bruxela* a răposat deunăzile unul dintre cei mai bétrăni ziaristi europeni, octogenarul *Leon Berardi*, prim-redactorul ziarului „L'Indépendance Belge“. Berardi s'a născut în Marsilia și deși partea cea mai mare a vieții și-a petrecut-o în Belgia, totuși era mîndru de originea sa franceză. „L'Indépendance Belge“, care e organul de frunte al liberalilor belgieni, el l'a întemeiat. Răposatul ziarist se bucura de multă popularitate, chiar și în cercurile adversarilor sei politici.

Tragedia unei părechi. În *Heidelberg* s'a petrecut de cîrînd o sfîșietoare tragedie familiară. Medicul de acolo, *Ernest*

Römer și soția sa au fost așteți morți în pat. Medicul își vizitase cu o zi înainte bolnava soție și aflîndu-i boala de incurabilă, amîndoi au decis să-și pue capăt vieții. Seara au beut o sticlă cu venin, care până dimineața i-a omorît.

Prim-ministrul Greciei în pericol. În Atena s'a petrecut de cîrînd un episod, pe cît de fioros l'a început, pe atât de hăzlu l'a sfîrșit. Prim-ministrul grec *Delyannis* a primit din Marsilia un pachetaș destinat „la mîna proprie“. Pachetașul avea o înfățișare atât de suspectă, încît *Delyannis* a aflat cu cale a-l trimite la arsenal, spre examinare, temîndu-se să nu conțină vre-o mașină infernală, menită a-l stinge viața... La arsenal misteriosul pachetaș a provocat aceeași bănuială, de aceea au început a-l desface cu cea mai mare grijă. Dinăuntru se auzia un sunet suspect, asemenea celui al mașinei infernale... În sfîrșit, după multe palpațiuni de inimă ale curioșilor, cari parte desfaceau, parte se înholbau cu groază la pachetaș. eată că misteriosul dar e desfacut și din el cad — 3 napoleoni d'ori și câteva piese de 10 franci. Un patriot grec trimisese acești bani pe seama armatei grecești.

Furt de statuă în B. Pesta. Din muzeul societății artelor frumoase, din *Budapesta*, un necunoscut a furat alături statuă arhitectului *Thomas*, făcută din os de elefant. Hoțul a zălogit statuă la un munte de pietate, pentru 60 fl., ear' bilețul de zălog l'a trimis printr-un hamal la secretarul muzeului. Se crede, că furtul l'au comis aceiași indivizi, cari au furat tablourile din muzeul regnicolar din *Budapesta*.

Zola sub roatele trăsurii. Zilele acestea vestitul romancier *Emil Zola* a căzut victimă unui accident, care-l putea deveni fatal. Preumblîndu-se pe una din străzile Parisului, a voit să treacă pe cealaltă parte a străzii, când o trasură l'a ajuns și a trecut peste el. Din norocire însă Zola a primit numai câteva rane ușoare, cari pansându-i-se la o farmacie din apropiere, a putut merge pe jos la locuința sa.

Amintirea lui Vasco de Gama. Alături s'au împlinit o sută de ani de când marele explorator al Portugaliei, *Vasco de Gama*, a descoperit drumul maritim spre India-Ostică. Descoperirea aceasta a realizat cea mai ferbinte dorință a națiunii portugheze, căci prin noul drum Portugalia a luat din mîna Veneției puterea universală, ce o avea până atunci. Dar nu numai națiunii sale, ci întregii omenimi i-a făcut un mare folos *Vasco de Gama*, prin descoperirea sa. De aceea aniversarea centenarului descoperirii s'a sărbătorit cu mare pompă atât în Portugalia, cît și în multe alte țeri culte.

Noroc în nenorocire. Un turist din *Graz* a căzut zilele acestea de pe o stîncă înaltă pe calea ferată de lângă *Gudensdorf*. Fără simțiri zăcea el întins peste șine și de sigur ar fi avut un groaznic sfîrșit, dacă din întîmplare un paznic de tren nu l'ar fi observat, putînd să-l sara întru-ajutor la timp. Căci tocmai atunci avea să treacă pe acolo trenul accelerat dintre *Viena* și *Graz*.

Știri mîrunte. Împăratul german a donat pe seama săracilor din *Viena* 16 000 marce, din prilegiul vizitei sale. — În *Padua* un medic, *Pietro Anselm*, răposat de cîrînd, a lăsat soitalului comunal din *Viena* 500.000 lire. — În *Londra* la gara orașului s'a produs alături o explozie groznică; un mort, 9 răniți. — Magnatul *Lévy Henric* a fost ridicat la rangul de baron, cu drept de succesiune.

VIEAȚA SOCIALĂ.

La petrecerea din Făgăraș.

În chestiunea petrecerii din Făgăraș, care a provocat atîta vorbă, primim dela dl *Dr. Ioan Șenchea* un lung răspuns la cele scrise de dl *Ioan Turcu*.

Extragînd din acest răspuns numai următoarele 2 puncte:

„E neadevăr că piesa teatrală „O noapte furtunoasă“ s'a jucat de societatea „Progresul“ și sub conducerea mea. Adevărul e, că piesa aceasta s'a jucat, — în două rînduri, — de tinerimea inteligentă (studioasă) din Făgăraș și giur, de sine stătătoare și nu ca membrii sau ca diletanți ai societății „Progresul“, și sub conducerea altei persoane nu a mea. Reprezentanța s'a dat în favorul școalelor române din loc, și dacă nu m'înșel dl *Turcu* încă a asistat la prima producțiune.

Și că așa este, mă provoc însuși la tinerii, cari au jucat acea piesă, și dintre cari mare parte sînt astăzi diletanți „Progresului“. Dar se poate vedea și din protocoalele și raportul soc. „Progresul“ precum și din invitarea producțiunei aceleia, — pe care cred, că și dl *Turcu* o a căpătat.

Asemenea e neadevăr aserțiunea dlui *Turcu*, că ordinea de dans aplicată de d-sa la ultima petrecere ar fi fost „scrisă și aplicată“ încă pe timpul când eram eu președinte la societatea „Progresul“, căci ordinea, de dans cu „Cărdășul“ aplicată de dl *Turcu* la petrecerea din 7 Martie înscrisă și nici aplicată nu a fost nici odată, cît am fost eu președinte al soc. „Progresul“. Somez deci pe dl *Turcu* să dovedească prin cine și când a fost scrisă și când și la care petrecere românească arangată de soc. „Progresul“ sub conducerea mea s'a dansat „cărdășul“.

dăsu" și s'a aplicat ordinea de dans în chestiune?

Ordinea de dans a dlui Turcu s'a păstrat la „Furnica”, pe când în timpul cât am fost eu președinte — afară de cassa, — nici un act al societății nu s'a păstrat la „Furnica” ci la secretarul societății, dar' cu atât mai puțin ordinea de dans, de care, pot zice, că nici nu am avut, de oare-ce în privința ordinii dansurilor dispuneam singur eu, acomodându-mă dorinței și dispozițiilor on. public, fiindcă am experiat și s'a dovedit că astfel mai bine se poate asigura succesul și vitalitatea unei petreceri. Și însuși străinii au recunoscut totdeauna, că petrecerile românești au fost cele mai viabile și mai bine succese. Se poate deci, că ordinea de dans scoasă la lumină de dl Turcu, este rămasă tot de pe timpul când a fost d.ș. președinte. Și acum i-ar plăce să pună păcatele proprii în spatele altuia, — numai ca să poată lovi.

Dr. Ioan Șenchea.

Răsboiul.

În cronică răsboiului nu se remarcă nici o luptă mai însemnată. Se resimt însă din ce în ce mai mult urmările rele ale perdelor, ce Grecii au suferit. În Atena turburarea poporului ia dimensiuni tot mai mari. Șeful opoziției a pus masesele în mișcare. Se țin întruniri pe stradă și se fac demonstrațiuni antidinastice. Ba mulțimea a recurs la spargeri și a jefuit trei magazine de arme.

La intervenirea lui Ralli, șeful opoziției, s'a conchemat o ședință a camerei deputaților, dar' nu s'a putut ține, din pricina insuficienței deputaților. Ralli a fost primit în audiență la regele. Aci el a vorbit fără cruțare asupra situației. Regele s'a arătat aplicat la orice, numai să repareze greșelile făcute și să schimbe dispozițiile ostile ale populației. Rechemarea principelui de coroană Constantin de pe câmpul de război s'a făcut tot cu acest scop. Se crede, că Constantin a căzut dela moștenirea tronului; regele vrea să se retragă în favorul fiului său mai tânăr, prințul George, care singur mai are oarecare popularitate. Situația guvernului grec a devenit insuportabilă. Telegramele anunță abdicarea lui Delyannis.

Eată unele detalii:

Situația în Atena.

Copenhaga, 28 Aprilie n.

Politiken, ziar bine informat din cercurile familiei regale grecești, scrie că rechemarea statului-major și a prințului de coroană a făcut mare senzație. Pe stradă se fac grupări tumultuoase de popor, care aclamează republica. Oficiarii sunt bombardați cu petri.

Atena, 28 Aprilie n.

Grecia a comunicat puterilor prin o notă, că va continua războiul. Regele va merge la Pharsal și se va pune însuși în fruntea ostirei.

Paris, 28 Aprilie n.

Ziarele exprimă opinia, că după cele ce se petrec în Atena e grabnică necesitate, ca puterile se întrevină. Numai aceasta ar putea împiedica revoluțiunea și detronarea dinastiei.

London, 28 Aprilie n.

Regina Victoria se năusește a mântul pe Regele Greciei din situația-i critică. Castelul din Dania, care servește de locuință familiei regale grecești, e pregătit pentru eventualitatea de a primi familia alungată.

De pe câmpul de război.

Constantinopol, 28 Aprilie n.

Știrile din Epir sunt mai favorabile. Turcii earăși au reocupat Laros.

Atena, 28 Aprilie n.

Se anunță lupte mari la Pontepigia și Plaka.

Turcii se întăresc în Ianina. Poporațiunea se îmbeie sub arme, formând bande, cari luptă contra Turcilor. Turcii au părăsit Suli și Kamarina, lăsând munițiune în urma lor.

Ultime știri.

Salonichi, 28 Aprilie n.

Vaporul de război grecesc Spetza s'a văzut azi la distanță de 75 chlm. de aici. Încrucișătorul frances Nugeaud a sosit aici.

Viena, 28 Aprilie n.

Deputațiunea museului comercial austro-ungar din Salonichi a sosit aici și

ceară scutire contra unei eventuale bombardări a orașului. În absența contelui Goluchowski ministrul Welsersheimb a primit deputațiunea și a promis a lua dispoziții. Ministrul s'a exprimat, că nu află probabil, ca Grecii să bombardeze Salonichi.

Paris, 28 Aprilie n.

Bancherul Averos a dat 30 milioane de drachme guvernului grecesc spre scopurile războiului. Alți comercianți mari greci asemenea au oferit sume însemnate.

Mai nou.

Monarhul în S. Petersburg.

Ieri seară a fost mare iluminatie în onoarea înaltului oaspe. Conte Goluchovsky a făcut visite la contele Muraviev, ministrul de externe, și alți miniștri. Alaltăieri a fost primit în audiență la țarul. Monarhul nostru a denumit pe marele duce Nicolae Nicolaevici de proprietar al unui regiment austriac. Țarul a făcut pe arhiducele Otto proprietar al regimentului 24 de dragoni. Suta Monarhului nostru a fost distinsă cu orduri rusești. Monarhul nostru asemenea a împărțit multe distincțiuni.

Tribuna Literară.

Musica la noi.

Putem zice cu fală națională, că nici un popor n'are muzică națională așa de originală și caracteristică, ca și noi, Românii. Cine nu se înduioșează la auzul jalelor noastre, pe cari cu atâtă simț natural le cântă poporul și cine nu se înveselește, când aude dulcele melodii de hore, ce te umplu ca o scântie electrică — cu o bucurie feroce chiar și atunci când ești supărat de moarte? Un muzicant străin s'a exprimat despre cântecile noastre, că „ele cuprind acordurile cele mai variate, cele mai bizare și la auzul lor te cuprind o înduioșare neobișnuită”.

Durere însă, cultivarea muzicii noastre nu e în proporție cu avantajele ei naturale. Mai mult. Putem zice că muzica noastră absolut nu e cultivată!

Ce e cauza?

Nu suntem doar' destul de inteligenți, ca să putem fi susceptibili de frumusețile muzicii noastre, fiindcă nu am arătat până acum nici un progres pozitiv, sau doar' împrigiurarea aceasta tristă e de a se cerca în fapt, că n'am avé cultivatori, cari să efetezească progresul acesta?

Nime nu mă poate acuza de șovinism, dacă afirm, că noi Românii suntem un popor talentat, aplicat spre tot ce e bun, frumos și nobil. Dovadă sînt prea frumoasele poezii și cântece populare. La tot cazul avem dar' atâtă inteligență naturală, ca să putem aprecia după meritul lor produsele artelor, cari reprezintă frumosul.

Nu avem doară cultivatori? Nu vreau să aduc în comparație împrejurările noastre viitoare cu cele ale altor popoare mai înaintate în cultură. Ce e drept, la noi încă nu s'a născut un Beethoven, Mozart sau Haydn, dar' bărbăți, cari s'au pus ca scop cultivarea muzicii noastre naționale și la cari intențiunea bună cel puțin ajunge atîta, că genii mari compozitori — luând în considerare greutatea începutului și neajunsurile materiale, dedicându-se unei ținte atât de nemulțumitoare — putem găsi nu numai unul.

Regretatul Porumbescu avé de gând, ca consfătuindu-se cu toți compozitorii români „să pună la olaltă baza firească a muzicii naționale, care bază credé el, că este pericol de a fi alterată prin influențele străine”.

Domnii Dima, Mureșan, Vidu, cu mare zel culeg și aranjează cântecele populare; tot asemenea și dl Musicescu dincolo de Carpați.

Va să zică am avé și cultivatori cu cunoștințele recerute, pentru-ca muzica noastră să o înainteze cu un grad pe calea perfecțiunii.

Nu mai de n'am fi atât de indiferenți și de n'am avé comoditate aceea tradițională!

Asta e pricina, că la noi compozițiile originale absolut nu au trecut, asta e pricina că compozitorii nostri nu cutează; s'au scoată la iveală opurile lor și pe urmă asta e pricina, că o singură foaie musicală n'a putut exista la noi.

În anul 1888 dl Iacob Mureșan a edat în Blaj o foaie musicală. — Durere, află de lipsă s'î fac cunoscut și numele, că mulți vor fi, cari nici-când nu au auzit de „Musa Română”, care în prima linie avé de scop cultivarea și lățirea muzicii populare, publicând cântece naționale aranjate în diverse forme: Capricii, Concerte, Pontouri etc. Re-

vista aceasta în care dl Mureșan și-a vîrsat tot focul, toată însuflețirea genului său, fu primită din partea publicului nostru cu o răceală condamnabilă.

Și cuprinsul i-a fost variat. Piese aranjate după receririle muzicii moderne, unele de model în felul lor, ear' partea literară destul de interesantă.

Înzădar; abia după un an foaia din lipsă de abonenți trebuî să se sisteze.

În anul 1894 reappare earăși. Luând în considerare observațiunile binevoitoare ici-colea, că foaia ar fi prea scumpă, piesele scrise în stil greu, înecate numai cei înaintați în pian le pot executa, — editorul a redus prețul la jumătate, ear' buciile le-a aranjat în stil mai ușor. Durere, însuflețirea, care o avé la edarea „Musei” prime, a lipsit la întreprinderea aceasta, înecate numai cei înaintați în pian le pot executa, ear' buciile le-a aranjat în stil mai ușor. Durere, însuflețirea, care o avé la edarea „Musei”, carea după câva timp și de astădată trebuie se cadă în urma indiferenței noastre. Înzădar a redus dl Mureșan prețul la jumătate, foaia și acum e scumpă și minunea minunilor! piesele acum sînt scrise în stil ușor.

Firește editorul n'a ținut cont de faptul, că cei cari au aflat piesele din Musa primă „prea grele” și află cele din a doua de „prea ușoare”, în restimp de 6 ani s'au perfecționat în ale muzicii.

Nu singur dl Mureșan a pățit-o în modul acesta. Unchiul meu M. Șorban, fost canonic în Gherla, încă a fost edat o liturgie pentru cor bărbătesc.

N'a trecut nici un exemplar.

Și câți editori nu vor păți așa?

Indiferența noastră ne strică; și până rămânem în stadiul acesta, la sigur nu o să progresăm de loc.

Fiecare Român, care se ocupă cu muzică (și mulțumită cerului de acestia avem în de ajun), trebuie să cunoască mai întâiu muzica lui națională.

Să au cugete cei-ce ajungînd la oarecare perfecție în muzică se însuflețesc pentru genialele creațiuni ale compozitorilor nemuritori, că e rușine a se ocupa cu muzica populară.

Că doar' cei mai geniali compozitori, bană-oră Chopin, Schubert, Beethoven au ținut multe cântece populare în compozițiile lor. Și muzica noastră e profundă; cine într'adevăr înțelege pe clasiți, imposibil să rămână rece față de farmecul ei natural.

Câți orașeni cu nervi stricați ar preferi mai bucuroși se asculte jalele tonuri ce scot din fuier bietul ciobănaș, decât compozițiile multora, cari își pretind numele de „artist” și poartă coamă gigantică de leu.

Musică! Cât farmec e în cuvîntul acesta! Ce plăcere divină cuprinde în sine această artă! Pasiunile agitate le domolește, dispoziția pasomortă o schimbă întocmai în contră și prin ea parcă te apropii de Dumnezeu.

Îți e amică credincioasă în supărare, jale, voie bună; te însoțește dela leagăn când prin cântări dulci te adoarme mama — până la mormînt.

Când te ajunge soarta tristă recurgi la ea și-ți ușorează inima, când ești fericit, cântă și fericirea o simți îndoită.

Ea te răpește în o lume, unde nu e numai fericire și prin ea uiți că vieța e o „luptă continuă”.

Dar' s'î fim mai prosaici.

Muzica e o necesitate pentru om. Oamenii au cântat totdeauna și vor cânta și de-a-cincolo.

După cel mai pesimist filosof, a cărui definiție mai de toți e adoptată, că e „reprezentanța voinței”, muzica este arta cea mai însemnată, mai profundă și cea mai înaltă, stînd mai presus de toate artelor, înecate nici nu se cade a o tracta într'un cadru împreună cu ele”.

Și arta aceasta o neglijăm noi, popor talentat ce suntem.

Deșteaptă-te Române!

V. Șorban.

Informațiuni.

„Foaia Pedagogică”, nr. 8, cuprinde: Resumat de istoria geometriei elementare de D. Comșa (sfârșit). — Modele de lecțiuni: Ocuparea Daciei prin Traian, de Dr. I. Stoica. — Din literatura școlară, de Dr. P. Șpan. — Informațiuni. — Felurimi. — Corespondență. —

„Foaia pentru toți”, nr. 7, cuprinde: „Călătoria lui Nansen la Polul Nord”. — „Credințe de Paști la noi”. — „Bucovinienii și Macedonienii”. O poezie de Alexandru. — „Snoave” de Dumitru Stăncescu și un nou roman de romancierul Emilie Richeberg, intitulat „Vrăjitorul alb”. Ilustrații: „Fuga în Egipt” (colorată). — „Familia sfântă” de Rubens. — „Un român între negri”. — Ogrăvă umoristică. Prețul 15 bani. Abonamente ef-tine, frumoase, premii gratuite.

Bibliografie.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ”

editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”

de

Dr. Corneliu Diaconovich,

prim-secretarul „Asociațiunii”.

1 fascicul 1 fl.; pentru România lei 2.50.

A apărut fasciculul al III-lea al acestei mari publicațiuni a „Asociațiunii transilvane” și cuprinde articolele: „Anarchia-Asanescii”. Fasciculul e redigat și tipărit cu aceeași îngrijire ca cele premergătoare și împodobit cu numeroase ilustrațiuni excelente. (Biserica Antim din București, Aquaria, Taurul Farnesean, Apollon, Aphrodită, Artemis, Seminarul român din Arad, Bis. Curtea de Argeș [2 tablouri], Ariadne). Dintre articolele mai însemnate amintim: Antim Ivireanul, Apa, Apași, Arabia, Arad, comit, orașul și dieceasa, Aramăni de Dr. Gust. Weigand, Arderea morților, Argeș, Arion, Aron, Asachi, Asanescii etc. Abonamentele se fac la librăria W. Kraft în Sibiu, ear' pentru România la C. Müller în București. Prețul 1 fl. pentru fascicul, pentru tom 10 fl. (pentru România 2 lei 50 bani resp. 25 lei). Abonamente cu preț redus nu se mai primesc. Fasciculele se trimit fără excepțiune numai la acei abonați, cari au achitat prețul lor anticipativ.

Cartea durerii.

A apărut și se află de vînzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu:

„Cartea durerii” de Emil Bougaud, episcop francez, tradusă de Iacob Afin Nicolescu. Cartea aceasta ca formă e un volum de 174 pagini elegant și de o frumusețe rară la cărțile noastre, ear' ca cuprins e o lectură plăcută și folositoare.

Excelența Sa Metropolitul Mihail a recomandat această carte clerului și poporului printr'un special circular, în care zice următoarele:

„Acest opus cuprinde un ciclu de meditațiuni creștine, morale și religioase, din cari se vede puterea religiunii creștine, care mîngăie sufletul omului în năcazuri și suferințe, turnînd peste el balsam vindecător.

„Cetîndu-o cu atențiune, ori-și-ce creștin se va convinge, că de puternic este Dumnezeu în mîngăierea muribunților și că de sublimă e religiunea creștină în suferințele mari ale sufletului”.

În „Editura cărților școlare” din Brașov a apărut: „Istoria patriei” în legătură cu evenimentele epocale din „Istoria universală” pentru școalele populare române, de Vasile Goldiș, profesor. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. Prețul 25 cr.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într'o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor nostri; limbajul frumos, în care „Rosmarin” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii nostri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai, ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână resfirate prin atîția numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mînușchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a ținut-o „Tipografia” când a retipărit articolul din „Tribuna” în broșura de față. În extensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hîrtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografiei” soc. pe acțiuni în Sibiu.

„Anunț literar”. Primim următorul avis: În timpul cel mai scurt pun la tipar un volum de povești populare, constînd din vre-o 60 povești și snoave. Opul va da cam 25—30 coale tipărite, în formatul vol. I. tip. la 1886 și al vol. II. tip. la 1895. Din lipsa speselor de tipar însă nu-l pot da tipărit pînă voi fi asigurat de acele spese. Rog deci, pe cei ce vor a avé poveștile mele, se binevoiesc a se abona cu grabire. Prețul unui ex. de 1 fl. 75 cr. (5 lei noi) este a se trimite autorului-editor. Ioan P. Reteganul în Retteg (Transilvania.)

Sosii în Sibiu.

În 29 Aprilie n. 1897.

Hotel „Împăratul Romanilor”. Georgescu, privat din Călimănești. Grădișteanu, deputat din București. V. Costea, oficial din Riu-Vadului. Dr. Magyari, medic din Aiud. I. Bretter, proprietar din Blaj. P. Fogarascher, oficial, Dr. Jeckl, avocat și Dr. Wellner asessor din Brașov. Baron Leebig și Hochstädter, sub-oficiali din Viena. Ionaș și M. Gliz, neguțetori din Alba-Iulia.

Hotel „Neurhter”. Dr. Mihu, avocat din Orăștie. „Hotel Meltzer”. D. Avram, director din Sas-Sebeș. Walther, ospătar din Săliște. M. Stotz, econom din Reuhsdorf.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 25 Apr. n. 1897.

Sămînțe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
dela	pînă	dela	pînă	
Grâu				
Bănătesc vechi	75	—	76	7.40 7.55
Grân dela Tisa	75	—	76	7.65 7.75
Grân „Pesta”	75	—	76	7.6 7.70
Grân de Alba Reg.	75	—	76	7.60 7.70
„Bacica	75	—	76	7.70 7.80
Grâu ung. de Nord	75	—	76	—
Sămînțe, vechi ori nouă				
Soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.		
		dela	pînă	
Săcară	70—72	6.25	6.80	
Orz	de nutreț 60—62	4.20	4.50	
	de vînzare 82—84	5.	5.80	
	de bere 84—86	6.50	6.80	
„Oves	39—41	5.80	6.25	
Cucuraz (porumb)	băut	8.50	3.60	
	de sel. selu	3.40	3.45	
Meiu	—	—	—	
Hrișcă	—	4.50	4.80	
Grâu				
Sept.-Oct.	6.2	6.94		
Oct.-Nov.	7.63	7.74		
Nov.-Dec.	8.35	8.37		
Dec.-Ian.	—	—		
„Oves	—	—		
„	—	—		
Produse diverse				
Soiul	Calitatea	dela	pînă	
Șăm. de trif.				
Lacernă ungurească	49	45.		
„	26.	27.		
Oleu de rap.	—	—		
Uns. de porc	54	50 55.		
„	—	—		
Slănină	—	—		
Său	54	55.		
Prunc	—	—		
Lictar	22	23.		
Miere	—	—		
Ceară	—	—		
Spirit				
Bani	Marfa			
Brut, pentru rafinrie	14.75	15.		
Rafinat, pentru comercianți mari	52.50	53.		
Brut, „	50.50	51.		

Cursul pieței din Sibiu.

Din 29 Aprilie n. 1897.

Hărto-monetă română	Cump.	9.45	vînd. 9.50
Lire turcești	10.55	10.80	
Imperial	9.50	9.55	
Ruble rusești 100 a	126.25	127.	
Galbeni	5.60	5.65	
Napoleon-d'ori	9.45	9.55	
„ (rusești)	9.45	9.50	

Bursa de Budapesta.

Din 27 Aprilie n. 1897.

Renta de aur ung. 6%	122.	
„ „ „ 4%	99.50	
„ „ val. cor. 4%	123.85	
Imprumutul căilor ferate ung.	102.	
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	121.	
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	97.	
Bonuri rurale ung.	97.	
„ croate-slavone	101.40	
Obligațiunile desp. regalilor	176.	
Imprumut cu premiu ung.	133.50	
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	101.30	
Renta de hărto austriacă	101.25	
„ de argint austriacă	123.	
„ de aur austriacă	141.50	
Losurile austriace din 1880	940.	
Acțiunile băncii austro-ungare	—	
„ de credit ung.	—	
„ „ „ „	—	
Scrisuri fonciare ale institutiilor de credit și economice „Albina”	101.75	
Argintul	5.69	
Galbeni împărătești	5.69	
Napoleon-d'ori	9.85	
Mărci 100 imp. germane	58.75	
London 10 Livres sterlingi	119.90	

Bursa de Viena.

Din 27 Aprilie n. 1897.

Renta de aur ung. 6%	—
„ „ „ 4%	122. —
Renta ung. v. c. 4%	99.80
Împrumutul căilor ferate ung.	128.35
Amortizarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	102. —
Amortizarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	121. —
Bonuri rurale ung.	97.30
„ „ croate-slavone	197.50
Împrumut cu premin ung.	166. —
Lozuri pentru regularea Tisei și Seghedin	73.80
Renta de hârtie austriacă	101.70
„ „ argint austriacă	101.25
„ „ aur austriacă	128. —
Lozuri austriace din 1880	—
A acțiunile băncii austro-ungare	940. —
„ „ de credit ung.	141.70
„ „ de credit austr.	355.60
Argintul	141. —
Galbeni împărătești	5.66
Napoleon d'ori	9.35
Mărci 100 imp. germane	58.80
London 10 Livres sterlingi	120.5

Lucru solid, durabil și elegant.

Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 37.

Subscrișul am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în lucrătoria mea de păpucărie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate; oferesc totodată spre mulțumirea tuturor **marfă solidă și prompt executată.**

Atrag atențiunea on. public, că m'am hotărât -- de aci încolo -- a cerceta toate tirgurile de țeară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătoria-mi proprie, ear' nu marfă de prin fabrici, precum fac mulți alții.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum

Sibiu, în Martie 1897

cu distinsă stimă

Constantin Dragoș

măiestru pantofar.

Marfă gata din materialul cel mai bun.

1120-1897.

[1220] 3-3

Concurs.

Este de a se ocupa postul de **notar comunal** din marea comuna Bendorf (Bägendorf comit. Sibiuului), devenit vacant prin abdicare.

Emolumente:

1. Salar 400 fl.
2. Locuință liberă pentru cancelarie 2 chilii și 1 antișambă).
3. Paușal de călătorie 35 fl.
4. Taxele statorite pentru lucrări private.
5. Fiindcă alesul notar va fi propus spre a fi denumit matriculant 50 fl.

Petițiunile instruite conform art. de lege I. din 1883, arătând cunoștința limbilor, scrise cu mâna proprie, sunt a se așterne până în 2 Maiu n. a. c. la 12 ore din zi la subșcrișul oficiu.

Nocrichiu, la 20 Aprilie 1897.

Bedeus m. p.,
prim-pretor.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare:

TABLOUL

„CONFERENȚEI NAȚIONALE“.

În mărime 33x50 cm.

Cu prețul de fl. 1.60, ear' cu trimiterea prin poștă fl. 1.70.

Văpsirea chimică e superfluă!

Ori-cine poate văpsi acasă, în 10 minute, cămeși și haine, în ori-ce culoare.

Invențiune epocală! 500% economisare!
Cea mai nouă invențiune engleză

pentru văpsirea de casă

MAYPOLE SOAP

Săpun văpsitor englezesc văpsește în ori-ce culoare și nuanță.

În decurs de 15 minute fie-cine poate cu nițică apă fearță și cu acest-săpun văpsitor, se curățe și văpsească haine, bluze, perdele, batiste, mănuși de mătășă și de ață, cămeși, ciorapi, cravate, stoffe de mătășă, panglici, dantele, atlas, catifea, pene de struț, pălării de paie etc. Nici pe mâni, nici pe vas nu rămâne nici o urmă de văpsală. Se poate spăla și nu perde din culoare. Toate hainele le înocete și modernizează. E scutit de materii veninoase și nu ruinează materialul. **Costă 40 cr. bucata, (de culoare neagră 50 cr.),** cu care se poate văpsi o toaletă întreagă. Fiecare bucătă e provăzută cu o instrucțiune de folosință.

!!! Patentat în întreaga lume!!!

THE MAYPOLE COMPANY Ltd., LONDON.

Agentură generală:

Budapesta, Bálvány-utoza nr. 5.

Depozit general la:

[778] 6-10

BRÜDER MERTEY, Budapesta, Váci-körút 20.

În Sibiu se capătă la: R. Krassovszky.

La librăria „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se vând:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi
asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiești.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți intermitenți în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

La Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tinăr“ de Aloisius Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maximele eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc“, narațiune de Bolanden (45 pag.) — fl. 10 cr.

— Se recomandă mai ales preoților. —

Diplomă de onoare.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

Comande din afară
se efectuesc repede.

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în casete.

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dictionar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.